

POHLY FERENC

PODCAST EGYSZEREGET

Független Médiaközpont
2017

PODCAST EGYSZEREGY

Ez az újságíróknak szóló segédanyag elektronikus formátumban jelenik meg. Az anyag felhasználására a Creative Commons ezen rendelkezései vonatkoznak: Nevezd meg! – Ne add el! – Ne változtasd! További felhasználás esetén a szerzőkre hivatkozni kell.

[BŐVEBBEN](#)

Felhasználás esetén így hivatkozza:

CC BY-NC-ND 4.0

Az online vizuális források ellenőrzése

Szerző: Pohly Ferenc

Nevezd meg!-Ne add el!-Ne változtasd!

2017, Budapest

© 2017 Független Médiaközpont

Felelős kiadó: MÓRICZ ILONA igazgató, Független Médiaközpont
1064 Budapest, Vörösmarty u. 47/a.

Telefon: (36) 1 609 5392 • E-mail: cij@cij.hu • Web: www.cij.hu

Szöveggondozó: BABAI-MEZŐ BORBÁLA

Design és tördelés: GALICZ KRISZTIÁN, typiART

A kiadvány megjelenését a Nyílt Társadalom Intézet Alapítvány támogatta.

1. PODCAST ALAPOK

1.1. DEFINÍCIÓ

A podcast a közmegegyezésen alapuló definíció szerint olyan hangzó tartalom, amely epizodikusan, többé-kevésbé rendszeresen válik elérhetővé az interneten, s automatikusan jelenik meg a hallgatónál. Magyarul a podcast egy formailag rádióműsorra hasonlító tartalomtípus, amely azonban nem csak egy adott időpontban érhető el, hanem az internetről letöltve bármikor meghallgatható az összes olyan eszközön, amelyen digitális hangfájlokat (magyarul MP3-at) le lehet játszani. Abban az esetben, ha az audióhoz mozgókép is társul, akkor vidcastról beszélünk, ez azonban jóval kevésbé elterjedt, mint a podcast – hacsak nem tekintjük a youtuberek vlogjait is ilyen tartalomnak.

1.2. TÖRTÉNELEM

A kifejezésből adódóan sokan ma is azt hiszik, hogy a podcast valamilyen módon az Apple ökoszisztémájához kötődik, azaz iPhone vagy iPad nélkül nem is lehet hallgatni, avagy éppenhogy a ma már lényegében eltűnt iPod kell hozzá. Ez nem így van; az elnevezés sokkal inkább reflektált a korra, amikor a podcast megjelent. 2004 környékén a világ angolul beszélő fele határozottan iPod-on hallgatta a digitális audiót, ez volt a de facto zenehallgató eszköz. Csoda, hogy a xeroxozáshoz vagy hipózáshoz hasonlóan nem lett az Apple lejátszó márkanevéből ige. Nem lett, de a podcast elnevezésben megőriztük az iPodok emlékét, elvégre a kifejezést az iPod és a broadcast (közvetítés) kifejezésekből barakácsolta össze **Ben Hammersley**, a BBC újságírója egy 2004-es cikkében – állítólag azért, hogy egy amúgy kissé kurtára sikerült cikkét felduzzassza az elvárt bőségűre.

A podcast technikai modelljének kifejlesztését **Dave Winerne**k, az RSS-hírfolyam megalkotójának köszönhetjük, aki felhasználói kérések hatására úgy döntött, hogy az eredetileg a blogposztok megjelenéséről értesítő RSS ne csak szövegrészeket, hanem fájlokat is képes legyen továbbítani az RSS-olvasóknak. A követelőző felhasználók között is élen járt Adam Curry, a Music Television egyik VJ-je, aki később megírta az „RSS-to-iPod” scriptet, amely egy audiofájlt volt képes az iTunes-on keresztül egy iPodra továbbítani a fájl elérhetővé válása pillanatában. Ezzel a podcasting technikai feltételei létrejöttek.

Mi az az RSS?

Olyan szabványos formátumú fájl, amelyben egy adott weboldal minden frissítésekor (azaz amikor új tartalom kerül rá, például egy blogon egy új bejegyzés születik) létrejön egy új bejegyzés a frissítés legfontosabb paramétereivel (pl. a blogbejegyzés címe, dátuma). Így aki sok oldalt szeretne naprakészen követni, egy RSS-olvasót használ, amely rendszeresen ellenőrzi a neki megadott RSS-fájlokat, került-e valamelyikbe értesítés újdonságról. A podcastok új epizódjairól is így szerezhetünk tudomást. Az RSS egyébként betűszó, amely a közhiedelemmel ellentétben nem a Really Simple Syndication (Nagyon Egyszerű Hírszolgáltatás), hanem a Rich Site Summary (Gazdag Oldal Összegzés) rövidítése.

1.3. MIN LEHET HALLGATNI?

A podcast egy sima MP3-fájl, azaz bármin meg lehet hallgatni, amin lehet zenét lejátszani – laptopon, okostelefonon (sőt a legtöbb bután is), MP3-lejátszón, autórádió, okostévén és talán némely mosógépeken is. Jó azonban, ha az adott eszköz képes az internetre csatlakozni, mert akkor nemcsak lejátszani, hanem beszerezni (letölteni) is képes az egyes epizódokat. Ezért az autórádió és a mosógép nem ajánlott.

Mivel valóban sima MP3-ról van szó, tényleg bármilyen zenehallgató szoftver jó hozzá, de a tartalomtípus sajátosságaiból következően mégis érdemes erre a célra fejlesztett szoftverhez fordulni. A podcast epizódok ugyanis sokszor többórásak, ezért olykor félbehagyjuk a hallgatásukat. A zenehallgatásra tervezett MP3-lejátszó nem jegyzi meg, hol tartottunk egy adásban, a podcasthallgatók viszont igen, utóbbiakkal lehetséges félig meghallgatni, majd egy másik podcastra váltani, és később visszatérni az előzőhöz. Ugyancsak a podcasthallgatók egyedi képessége, hogy fel lehet velük iratkozni a podcastok RSS feedjére (hírfolyamára), amely alapján automatikusan le is töltik a friss epizódot. Ezekre a szoftverekre „podcatcher” gyűjtőnév alatt bukkanhatunk rá.

Ennek ellenére sokféle módon szokták hallgatni az podcast epizódokat a hallgatók: vannak, akik a podcasthoz tartozó weboldalról, a böngészőből indítják el az adásokat, míg mások futás vagy éppen főzés közben, a telefonjukon hallgatnak podcastot. A hallgatás módja a közzétevő meggyőződésén is múlhat: ismerünk podcastot, amely a YouTube-ra tölti fel az adásait, vagy éppen a Mixlr, Soundcloud, Mixcloud, iTunes felületeket részesíti előnyben.

1.4. MI KELL A KÉSZÍTÉSHEZ?

Mint minden multimédiás tartalomkészítés, a podcasting is bonyolultnak és emiatt elérhetetlennek tűnik, ám – szemben például a videózással – az audiórögzítés és -utómunka egyszerű eszközökkel, minimális befektetéssel profi módon végezhető. Szigorúan véve egy podcast elkészítéséhez egy számítógép és egy olcsó mikrofon már elegendő, a többi szükséglet sokkal inkább szellemi természetű, azaz pusztán tanulás segítségével beszerezhető.

A podcaster stúdióját természetesen a végtelékig lehet tökéletesíteni, de egy USB-csatlakozású mikrofon és a laptop már megfelelő technikai háttér ad a broadcast minőséghez. Nem jön rosszul az internetkapcsolat, az adás feltöltésén túl főleg olyankor, ha egymástól fizikailag különböző helyen tartózkodó emberek szeretnének beszélgetni. Szükség lesz még egy – ingyenes – hangszerkesztő programra, ezen túl viszont már minden luxusnak számít: a mikrofonállványok, popfilterek, keverők, bejártószókészülékek és a hangelnyelő falborítás leginkább a kütyümánia kielégítését szolgálják.

1.5. CÉLKÖZÖNSÉG

Ki hallgat manapság podcastot, azaz kit lehet elérni ezzel a tartalomféléssel? A válasz nagyban változik attól függően, hogy melyik világrész polgárai között igyekszünk ismertséget szerezni, de alapvetően elmondható, hogy a technológiára nyitott, korai elfogadó, képzetesebb, városibb fiatalok az elsődleges célcsoport.

1.6. ÉSZAK-AMERIKAI SZÍNTÉR

A [friss felmérések szerint](#) 2016-ban az Amerikai Egyesült Államokban élő 12 éven felüliek 21%-a hallgatott podcastot az elmúlt hónapban, ez 57 millió embert jelent. Ugyanakkor Spotify-t csupán 13%, Twitter-t pedig ugyanennyi ember, 21% használt.

A formátumot legalább havonta fogyasztók aránya egy évvel korábban 17% volt, 2013 óta pedig 75%-os a növekedés.

Az elmúlt két év növekedése összefüggést mutat a podcasthallgatáshoz használt eszközök arányainak változásával: 2014-ig a legtöbb podcastot számítógépen hallgatták, mára ez az arány 64% az okostelefon vagy tablet javára. Azaz az utóbbi évek növekedését jórészt az okostelefon elterjedése hozta, s immár a többség ezt az eszközt használja. Nyilván ez megváltoztatja a legjellemzőbb fogyasztási helyzetet is, az arány eltolódik a mozgás (sportolás, közlekedés) közbeni hallgatás felé.

Az Egyesült Államokban egyébként a becslések 150 ezer aktív podcastról tudnak, s érdekes módon a legnépszerűbbek az USA közzérádío (NPR – National Public Radio) [podcastjai](#).

1.7. MAGYAR SZÍNTÉR

Az USA-hoz hasonló felmérés sajnos nem áll rendelkezésünkre, de egy-két, korántsem reprezentatív vagy torzítatlan próbálkozás alapján azért tudunk mondani valamit a színtérről. A keresések, becslések alapján mintegy száz podcast érhető el magyar nyelven, s ezek közül a legnépszerűbbeket epizódonként tízezrek hallgatják.

2016 őszén készült egy felmérés, amelyhez a legnépszerűbb podcastok kérték hallgatóikat a részvételre. A közel háromezer válaszadó korántsem képez reprezentatív mintát, sőt az egyik – játéktematikával foglalkozó, főleg tinédzserek által hallgatott – podcast közönsége adta a válaszadók kétharmadát, a felmérés mindazonáltal adhat néhány támpontot. Az eredmények egyébként megszülettek a kétharmados podcast válaszadóinak kihagyásával is, itt ezeket a szűrt (és valószínűleg kiegyensúlyozottabb) adatokat közöljük.

A válaszadók 91%-a férfi, kormegoszlásuk viszonylag kiegyensúlyozott (20 év alatt 22%, a huszas és harmincas éveikben levők egyaránt 30% körül, 40 fölött pedig 20%). A legtöbben a telefonjukon és a laptopjukon hallgatnak podcastokat, de nem elhanyagolható azok száma sem, akik a podcast epizódok weboldalára feltett lejátszót használják. A többség utazás közben (44%) és lefekvés előtt (kb. 40%) hallgatja az adásokat, illetve a házimunka és a sportolás is alkalmat teremt erre a szórakozásra. Elvárásuk a szórakoztató és minőségi tartalom, fontos a hangminőség, ugyanakkor csak 17% várja el, hogy legyen „oktató” a műsor.

A hazai podcastok több kategóriába sorolhatók akár a készítőik személye, akár a tematika alapján:

1. hagyományos rádióműsorok elérhetővé tétele podcast formátumban (pl. Millásreggeli, Önkényes Mérvadó)
2. profi tartalomműhelyek átrándulása erre a területre (pl. Index podcastok, mint pl. Kultpodcast, Égéstér, Filmklub Podcast)
3. amatőrök podcastjai, akik hobiból, közlési vágyból készítik ezeket
4. +1: azok a podcastok, amelyeket profi tartalomelállítók médiakészítési szándékkal hoztak létre, de mivel nem részei nagyon tartalomszolgáltatóknak, nincs hirdetési bevételük, ezért helyes lenne az amatőrök közé sorolni őket (pl. Kaszt.hu, Szertár).

Miről szólnak a magyar podcastok?

A magyar podcastok jelentős többsége három téma köré csoportosul: sport, IT, film+sorozat.

Alig találni egy-egy politikai, közéleti témájú, színházi, komolyzenei vagy éppen szülősséggel, szakmai kérdésekkel foglalkozó podcastot, s a látszat ellenére az irodalmi műsorok is többnyire csak egyes zsánerekre koncentrálnak, így a jó kulturális ajánló is hiánycikk.

Hogy lehet megtalálni a podcastokat?

A podcastok sajátossága, hogy nincs egyetlen leltár, ahol az összes podcast megtalálható – ahogy blogot, illetve YouTube-csatornát is szóbeszéd, közösségi médiában való említés vagy keresés útján találhatunk. Időről időre felbukkannak lelkes internetezők, akik önszorgalomból nekiállnak összeállítani a listát, ilyen például a magyar nyelvű [Wikipedia-szócikk](#) szerzője vagy a [Podkaszt.blog.hu](#) készítője; ezen két oldal listái a legteljesebb ismert magyar podcastgyűjtemények.

Elvileg kimondhatnánk azt is, hogy az iTunes podcast directoryjában megtalálható az összes magyar podcast, mert íratlan szabály, hogy akit ott nem lehet megtalálni, az nincs is. Igen ám, de az iTunesba a podcastok gazdáinak kell feltöltenie az adatokat, és nem mindenki veszi a fáradságot erre; ráadásul az iTunes keresője korántsem tökéletes, így ezt sem tekinthetjük teljes körű forrásnak.

Egyes podcasthallgató appok kínálnak ország vagy nyelv szerinti szűrést, tapasztalatunk szerint azonban ezek a szűrések vagy csak a világnyelvekre összpontosítanak, vagy nem teljes a keresőjük.

1.8. A HALLGATÁS TUDOMÁNYA

A podcast epizódokat lényegében bármin meg lehet hallgatni, ami lejátszik MP3 formátumot, a helyzet azonban mégsem ilyen tiszta és egyértelmű. Egyes podcastok készítői egyedi formátumokat támogató közzétételi platformokat választanak, így az ő műsoraikat főként csak ott lehet elérni. Ilyenek pl. azok a podcastok, amelyeket a YouTube-on, a SoundCloudon vagy éppen a Mixcloudon tesznek közzé – eze-

ket főként a webböngészőkben vagy az adott szolgáltató saját mobilappjában lehet meghallgatni. Amely podcast azonban megtalálható az iTunes podcast-szekciójában, azt egészen biztosan meg lehet hallgatni az erre szolgáló általános podcatchallgató appokkal, avagy podcatcherekkel. Persze sima zenelejátszót is használhatnánk, van azonban egy-két olyan specialitás, amely miatt érdekesebb a podcastok természetéhez igazított megoldást választani. Az egyik a hossz: egy podcast epizód akár másfél-két órás is lehet, amit sokszor nem fogunk egyvégtében meghallgatni. Ha ilyenkor egy zenelejátszóból kilépünk, a visszatéréskor nem fog emlékezni arra, hol tartottunk éppen – szemben a podcatcherekkel. A másik előnye ezeknek az appoknak, hogy elintézik helyettünk a letöltést: ha egy új epizód jelenik meg az általunk kiválasztott podcastok valamelyikénél, azt automatikusan letöltik, és erről értesítést küldenek nekünk.

Számos jó podcatcher van, mi az alábbiakat ajánljuk:

- iOS (iPhone, iPad):
 - Podcasts (Ez jön a telefontal, magyar nyelven is használható.)
- Android:
 - [Player FM](#) (Ingyenes, gyakran frissített, érthető felület; weben is elérhető a műsortárunk.)
 - [Pocket Casts](#) (Fizetős, ugyanazt tudja, mint a Player FM, ráadásul iOS-re is elérhető, így tudunk váltani pl. az androidos telefon és az iPad között.)
 - [Podcast Addict](#) (Az eddigiekkel ellentétben magyar nyelvű felülettel is használható, továbbá rádiócsatornákat és YouTube-ra feltöltött podcastokat is követhetünk vele – viszont csak Androidra érhető el.)

1.9. MIÉRT KÉSZÍTÜNK PODCASTOT?

A podcastolásba sok célt követve belevághatunk, mi most kettőt emelünk ki: az egyik az anyagi előny szerzése, a másik a saját számára elérhetővé váló speciális lehetőségek.

1.9.1. Pénzkereset

Lehet-e vajon pénzt keresni a podcastkészítés segítségével? Magyarországon a nagyon rövid válasz: nem. Hosszabban vizsgálva a kérdést azonban találhatunk olyan okokat, amelyek mégiscsak anyagilag is értelmezhetővé teszik a podcastkészítést.

A podcastok 2017-ben nem kelhetnek versenyre a YouTube ifjú vloggereivel: míg egy nagyon népszerű podcastot párszor tízezren követnek, addig egy sikeresebb magyar vlogger többszáz ezres feliratkozó létszámmal is rendelkezik. Ráadásul a YouTube beépített reklámeszközökkel operál, ilyesmi a podcatcherek számára – egységes platform híján – nem érhető el.

A podcastok epizódonkénti hallgatottsága azonban ma már olyan nagy, ami összemérhető számos hagyományos médiatermékkel, például egyes hetilapokkal vagy rádióműsorokkal. Ennek ellenére ma még aligha találunk példát arra, hogy podcastokban reklámmal találkozhassunk – a reklámozók/saleshouse-ok nem kívánnak ekkora elérésű médiumokkal egyenként megállapodni, ráadásul a klasszikus rádiós reklámok idegenek is a podcast szellemiségétől, azaz használatuk hitelességi problémákat vetne fel.

Angol nyelvű podcastokban azonban gyakran találkozhatunk egyrészt a hostok által beolvasott reklámüzenetekkel, másrészt a termékelhelyezésnek megfelelő témaválasztással.

Milyen pénzkereseti lehetőségek vannak még a reklámon kívül? Két nagy irányt azonosíthatunk: az adományozást, illetve az indirekt hasznot.

Az adományozás a hallgatókra bízva, kívánják-e, és ha igen, mennyivel kifejezni rokonszenvüket. Az adományozásnak két elterjedt platformja ismert: a több támogatási szintet meghatározó, majd a hallgató által választott szinthez tartozó támogatási összeget a bankszámláról havonta automatikusan leemelő [Patreon](#) – ez az önkéntes előfizetés logikája –, illetve a [PayPal Donate gomb](#) szolgáltatása, amellyel tetszőleges összeget lehet küldeni a podcast készítőinek – ez pedig az egyszeri adományok eszköztárához tartozik.

A podcastkészítés másik hozadéka az indirekt előnyök megszerzése lehet. A podcast készítői a műsor hallgatói között megrendelőkre lelhetnek, meggyőzhetik leendő munkaadójukat alkalmasságukról, illetve olyan reputációt építhetnek ki, amely az üzleti életben a hasznukra válhat. Vannak olyan szakmák, szolgáltatások vagy akár termékek is, amelyek képviselői egy, a témába vágó podcasttal direkt támogathatják az értékesítést vagy a keresztértékesítést.

1.9.2. Előnyök a sajtónak

Miért indítson podcastot egy nyomtatott újság vagy egy portál, esetleg egy tévéműsor? Egyszerű: így teremthet új csatornát, új elérési felületet meglévő fogyasztóihoz és olyanokhoz is, akik eddig nem ismerték ezt a médiumot. A podcastot leginkább olyan helyzetekben fogyasztják, amikor nem lehet sem olvasni, sem mozgóképet nézni, tehát például sportolás, autóvezetés vagy éppen főzés, takarítás közben – amikor csak a fülünk szabad. Így tehát olyan pillanatokban is a felhasználóinkkal lehetünk, amikor alaptermékünket nem tudják fogyasztani. Ebben az új csatornában jeleníthetjük meg az alapcsatornába nem vagy nehezen illeszkedő tartalmakat, illetve a szemlézést, ajánlást, kiegészítést.

A podcast marketingeszköz is lehet, amennyiben a médium márkájával összekötött műsor kedvet csinál az alapmédium fogyasztásához is. Ha például egy közéleti portál rendszeres stúdióbeszélgetésekben dolgozza fel az elmúlt hét eseményeit, azzal bemutatja a portál szellemiségét, kulcsszereplőit, kialakít egy személyesebb viszonyt és ezen keresztül kötődést, illetve felvillanthatja a csak a portálon elérhető tartalmak ajánlóját is.

Nem mellékesen a reklámfinanszírozott médiumok számára új felületet is jelenthet az új csatorna: ha önmagában nem is lehet könnyen eladni egy podcastot, csomagajánlat részeként annál inkább szerepelhet a médiaajánlatban.

2. PODCASTMESTERSÉG

Mielőtt belevágnánk, érdemes tisztázni, miről is szól majd a podcastunk és kikkel, milyen körülmények között készítjük. Ez magától értetődőnek hangzik, pedig korántsem egyértelmű, hogy egyáltalán szükség van-e erre? Egy heti rendszerességű baráti beszélgetést is lehet rögzíteni egy kocsmaasztal mellett, hiszen ezek rendszerint tartalmas összefüggések, mégis, ez a fajta „szervezetlen” műsorkészítési mód egyáltalán nem gyakori.

2.1. MŰSORKÉSZÍTŐ(K)

Három megközelítés számít elterjedtnek: a host egyedül van, a host vendégeket hív meg az adásába, illetve egy állandó, többszemélyes hostcsapat készíti a műsort.

2.1.1. Egyedül

A legritkább podcastkészítési módszer, szemben a vloggerek gyakorlatával. A magányos podcaster ritka, mint a fehér holló, pedig ahogy a YouTube-on működik a „kamera és én” felállítás, sőt a rádióműsorok között is gyakran előfordul a magányos műsorvezető zsánere, a podcast inkább beszélgetős

formátumként terjedt el. Ennek ellenére létezik ez a megközelítés is, többnyire rövid hírműsorok, háttérmagyarázatok, általában a pár perces formátum felállása ez, illetve az olyan speciális tartalmak esetében releváns, mint például a versek, novellák (kvázi hangoskönyv) bemutatása (ilyen volt a [Magánszám](#) podcast) vagy a közönség előtti prezentációk rögzítése és közzététele (pl. Pál Feri atya „Alkalmak” eseményeinek podcast formátuma).

A rövid, egy műsorvezetős podcastokra példa lehet a Monocle magazin rövid háttéranyagai ([Foreign Desk Explainer](#)) vagy a Financial Times hírműsora ([The Money Show](#)).

2.1.2. Vendégek

Egy (vagy két) műsorvezető, plusz alkalmanként cserélődő vendégek, s az epizódok alapvetően a vendégekről szólnak. Ez az interjú műfaj podcastváltozata, és kifejezetten népszerű a podcast színtéren. Habár több felkészülést igényel, mint egy beszélgetős műsor állandó szereplőkkel, s a szervezés is bonyolultabb, ez kelti a leginkább profi tartalom benyomását, ez áll legközelebb azokhoz a formátumokhoz, amelyeket a hallgatók megszoktak a klasszikus rádióktól. Viszonylagos hátránya, hogy szinte biztosan csak egy térben lehet felvenni, azaz a beszélgetőtársak fizikailag is egy helyen kell tartózkodjanak. Arra ugyanis kicsi az esély, hogy rendszeresen olyan beszélgetőtársat találjanak a műsor készítői, aki felkészült a nettelefónia használatára, avagy akinek megfelelő mikrofonja van, márpedig ezek kellene a távolból készített interjúhoz.

A műfaj ismertebb magyar képviselői:

- [Filmklub podcast](#)
- [A-tól B-ig](#)
- [vipcast.hu](#)

2.1.3. Több host

Az évek során a podcast leginkább elterjedt formátuma a több állandó műsorvezető beszélgetése lett, talán mert ez a legkönnyebben átélhető műfaj, illetve egyúttal nyilván ez a legkönnyebb, legkevesebb erőforrást, készülődést igénylő műfaj is. Minden résztvevő készülhet témákkal, és a többieknek elegendő reagálni, kommentálni, továbbgondolni.

A több műsorvezetős podcastok között külön érdemes beszélni az úgynevezett bro-talkról, azaz a „haverok dumálnak egy asztal körül, különösebb keretek nélkül” felállásról. Ilyenkor a résztvevők személyisége adja a podcast erejét – ha ők szórakoztatóak, nem hiányzik a szerkesztettség, ugyanakkor akiknek nem revelatív a résztvevők kisugárzása, nem fogják szeretni ezt a műfajt.

A bro-talknál sokkal biztonságosabb megközelítés a témák köré szerkesztett, valamilyen váz kereteiben születő beszélgetés. Itt is sokat számít a hostok stílusa, eredetisége, de a szórakoztatás terhének egy részét átveheti a téma maga, illetve a beszélgetők számára is könnyebbséget jelent, ha „van miről beszélni”.

A többszereplős podcastokra rengeteg példát lehet hozni, a magyar színtéren a legnagyobb podcastok (pl. [Konnektor](#), [PODKedd](#)) kivétel nélkül ezt a formátumot használják, és a profi, azaz médiaműhelyek által készített podcastok (pl. [Totalcar Égéstér](#), [Kultrovat Podcast](#), [Millásreggeli](#)) is így születnek.

2.2. TÉMAVÁLASZTÁS

A bro-talk témája minden, ami szembejön, ami érdekli a beszélgetőtársakat. A legtöbb podcast azonban ennél magasabbra tör: témák köré szerveződik, vagy híreket, esetleg kulturális produktumokat beszél meg, illetve gyakran egy sportág körüli aktuális mindenfélével foglalkozik.

Korábban is említettük már: a téma nélküli, szabadon kavargó beszélgetés csak akkor működik, ha a társaság kisugárzása, személyisége rendkívül erős. Ehhez az irányhoz tartozó műsorba meglehetősen magabiztosság birtokában érdemes csak belevágni.

Ugyancsak bátorság kell az epizódonként egy-egy témát feldolgozó podcastokhoz, itt ugyanis csak komoly szerkesztői munkával, felkészüléssel lehet érdekes adást csinálni. Az ilyen adásokban a túl sok „azt hiszem”, „ha jól emlékszem”, és általában a bizonytalan, „lötyögős” információk sokasága meglehetősen hiteltelenné tehetik a műsort. A feszes szerkezet tartja mederben a beszélgetést.

Köztes megoldás, ha mindenki hoz saját témát, amivel amúgy is találkozott a legutóbbi felvétel óta. A hírek, filmek, éttermek jó alapját adhatják egy akár elkalandozó beszélgetésnek is.

Sok podcastcsoport véli úgy, hogy elsősorban olyasmiről érdemes podcastot csinálni, amivel amúgy is rendszeresen foglalkoznak a készítőik. Minden más megközelítés egy új másodállásként működik – fontos felmérni, belefér-e ez a hostok életébe.

2.3. JOGI KERETEK

A podcastok jogi kereteinek tisztázásakor a következő kérdésekre keresünk megnyugtató választ:

- Vonatkozik-e a médiatörvény a podcastra, illetve milyen felelősség terheli a podcastban megnyilvánulókat?
- A reklámtörvény vonatkozik-e ránk?
- Milyen szerzői jogi szabályozást kell figyelembe vennie a podcasternek?

2.3.1. Médiatörvény

A médiatörvény sajtótermékekre vonatkozik, a kérdés tehát úgy pontosítható, sajtóterméknek minősül-e a podcast. Spoiler alert: a válasz **nem!**

A pontos válasz a sajtótermék definíciójából következik, amely négy paraméter mentén határozza meg a fogalmat: a médium célja, tevékenysége, szerkesztettsége és gazdasági besorolhatósága. Elsődleges célja-e a nyilvánossághoz való eljuttatás? Tájékoztat, oktat vagy szórakoztat a podcast? Van-e olyan személy, aki a médiatartalom kiválasztása és összeállítása során tényleges felelősséggel tartozik? Ezen három szempont illik a podcastokra, azonban a negyedik esetében – rendszeres, üzletszerű, jövedelemtermelés céljából folytatott tevékenységről van-e szó – nemleges a válasz, még akkor is, ha a podcast pl. Patreonon keresztül támogatást kap. Ezt a kitételel ugyanis úgy kell értelmezni, hogy a készítés célja olyan jövedelem szerzése, amely a készítőknél adott fizetésen felül még profitot is eredményez – ez az üzletszerűség. Márpedig – sajnós? – egyelőre nem tudunk olyan magyar podcastról, amely működő üzleti vállalkozásnak volna tekinthető.

Így a podcast nem minősül sajtóterméknek, és nem is vonatkozik rá a médiatörvény. Ez amúgy nemcsak előny, hátrányként is felfogható, hiszen egy sajtótermék egy helyreigazítással megúszhatja, ha valótlanosságot állít, és ezzel valakinek az érdekeit sérti, míg a podcastnál ez a lehetőség nem áll fenn: a sértett polgári peres eljárásban kérhet elégtételt, és bíróság nem dönthet a helyreigazítás mint jóvátételi forma mellett.

Ugyanide tartozik, hogy mikor is sérelmezheti valaki a podcastban elhangzottakat? Olyankor, ha egy tényállítás valótlan. Ha azonban az elhangzottak a beszélő véleményét tükrözik, akkor a véleménynyilvánítás szabadsága mint alkotmányos alapjog felülírja ezt a helyzetet, így a „szerintem ez a termék ramaty” állítás már nem támadható eredményesen. „Szerintem” nélkül viszont alaposan fontoljuk meg, akarunk-e bajszot akasztani az említett termék gazdájával.

Ugyanakkor még a véleménynyilvánításnak is vannak határai a magyar jogrend szerint – a becsület és a jó hírnév sérelmét bünteti a jog, mégpedig eléggé világos definíció szerint:

- (1) A becsület megsértését jelenti különösen a más személy társadalmi megítélésének hátrányos befolyásolására alkalmas, kifejezésmódjában indokolatlanul bántó véleménynyilvánítás.
- (2) A jó hírnév megsértését jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó és e személyt sértő, valótlan tényről állít vagy híresztel, vagy valós tény hamis színben tüntet fel.

2.3.2. Reklámtörvény

Akire nem vonatkozik a médiatörvény, arra a reklámtörvény kötelmei sem érvényesek. Ennek ellenére mi podcasterek tudjuk, hogy médiumot gyártunk, ha nem is jogi értelemben, ezért mindenképpen az az elegáns megközelítés, ha az etikus reklámozásra vonatkozó szabályokat magunkra nézve is kötelezőnek érezzük – értelemszerűen ezt a sajátos jogállást érdemes kihasználni arra, hogy az életszerűtlen részletektől eltekintsünk. Nem kell tehát minden adás előtt bemondani, hogy „a műsorszám termék megjelenítést tartalmaz”, illetve arra sincs szükség, hogy hallgatónk konzultáljanak gyógyszerészükkel. Ugyanakkor érdemes arra figyelni, hogy mit vár el a magyar jog a reklámközleményektől. A reklámnak, avagy „kereskedelmi közleménynek” könnyen felismerhetőnek és a más médiatartalmaktól megkülönböztethetőnek kell lennie.

Nem tehető közzé vallási vagy világnézeti meggyőződést sértő közlemény, dohányárut, fegyvert, lőszert, robbanóanyagot, az állami adóhatóság engedélye nélkül szervezett szerencsejátékot, kizárólag orvosi rendelvényre igénybe vehető gyógyszert, továbbá gyógyászati eljárást népszerűsítő, ismeretterjesztő kereskedelmi közlemény. Ismét érdemes leszögezni: ezek a szabályok a podcastok esetében (akárcsak a blogoknál) nem kötelezőek, így ha egy egészségügyi témákkal foglalkozó, nonprofit podcast a halpedikűr áldásos hatásait kívánja ismertetni, ne tétovázzon a készítő!

2.3.3. Szerzői jogok

Általánosan abból lehet kiindulni, hogy a podcast célja nem jövedelemtermelés, így vonatkozik rá a szabad felhasználás lehetősége. Ekkor, a forrás megjelölésével megengedett az idézés, ami amúgy szintén jól (sőt: értelmesen!) definiált kategória. Idézni „indokolt terjedelemben, az eredetihez híven” lehet. Mi az indokolt? Nos, ez olyan jogi kategória, amit ugyan nem definiálnak, de mindnyájan érezzük, hogy itt bátran a hagyatkozhatunk az egyedi értelmezésre.

Jó tudni továbbá, hogy „nyilvánosan tartott előadások és más hasonló művek részletei, valamint politikai beszédek tájékoztatás céljára – a cél által indokolt terjedelemben – szabadon felhasználhatók.”

3. PODCAST TECHNIKA

3.1. BESZÉDTECHNIKA, AVAGY MIRE FIGYELJ?

A podcastban éppen azt szeretik hallgatói, hogy kevesebb korlát övezi működését, mint egy rádióadásét, kevésbé kell formálisnak lennie – akárcsak anno a blogvilágban. Ennek ellenére is igaz – és ezt a hallgatottsági adatok is visszaigazolják – hogy a hangzó tartalom készítésénél érdemes néhány íratlan szabályhoz ragaszkodni, ha azt akarjuk, hogy a hallgatók figyelmét ne vonja el semmi a témáról és a műsorvezetők mondanivalójáról. A teljesen szabályozatlan, kocsmaasztal körül rögzített, háttérzajjal és egymás szavába vágásokkal tarkított műsor általában élvezhetetlen, semmiképpen sem nyújtja ugyanazt az élményt, amit a beszélgetés résztvevőinek adott.

Profinak, beszédhiba nélkül kommunikálónak nem kell lenni, de itt van néhány megfontolásra érdemes tanács, amelytől jobb lesz a podcastunk:

Őőőő

Az ő-zés rendkívül elterjedt jelenség, a gondolatok összegyűjtésének idejét hivatott kitölteni. Átszokni helyette a hallgatásra, a szünetelő beszédre nemcsak azért érdemes, mert tudatosságra, önkontrollra szoktatja a beszélőt, hanem azért is, mert a csendekkel a technika könnyedén el tud bántani, míg az „őőőő” többnyire még nehéz kézimunkával is csak részlegesen tűntethető el. A csendeket a vágóprogramok automatikusan ki tudják hagyni, sőt egyes lejátszók is beállíthatók úgy, hogy átugorják a néma részeket.

Az élő és rögzített beszéd közti különbségek

Hétköznapi beszédünk tele van olyan fordulatokkal és eszközökkel, amelyeknek zavaró voltát a beszélgetőtárs agya szinte automatikusan szűri, ám rögzítve és utólag hallgatva vissza – amikor a hallgató csak a befogadásra koncentrál, saját válaszára nem kell ügyelnie – feltűnő és zavaró is.

A **töltelékszavak**, a túl gyakran visszatérő kifejezések egy podcastban kiütkeznek, egy idő után bántják a hallgató fülét, ezeket érdemes tudatosan kerülni. Ha valaki minden mondatában feltűnik a „tehát”, „tulajdonképpen”, „őszintén szólva”, illetve az olyan időnyerésre alkalmazott fordulatok, mint a „hát ja, aha-aha-aha, hmmm, szóval ez van...” és így tovább, az podcastban egy idő után fárasztja a hallgatót. Mint minden tartalomelőállítási műfajban, itt is elvárás az élő nyelvnél tömörebb, koncentráltabb, „eleje-vége” szövegek használata.

Kevésbé nyelvi, inkább a zsánerből [csak hang] következő hiba, ha a beszélők **gyakran vágnak egymás szavába** – ezt videón ellensúlyozza a gesztusok, metakommunikáció megléte, csak hangban azonban kellemetlen élmény. Erre leggyakrabban akkor kerül sor, ha a beszélgetőtársak nincsenek fizikailag egy helyen, és webkamerát sem használnak a felvétel során – ez utóbbi mindenképpen ajánlott...

Végül a tartalmi problémák, amelyeket érdemes elkerülni: az **önisméltés**, illetve a **tények ismertnek feltételezése** a két klasszikus. Amikor egy üres szobában beszélünk egy mikrofonhoz, hajlamosak vagyunk elfelejteni, hogy egy tömeg hallgat minket, akiről pedig feltételeznünk kell, hogy nem egyégesen tájékozottak a témánkkal kapcsolatban – van, aki hallotta a tegnapi híreket, de van, aki nem. Az utóbbinak el kell mondanunk – ha csak dióhéjban is – az előzményeket, a hátteret. Ha ezt nem tesszük, sok hallgatónk fog kiesni a flowból, és hagyhatja el csalódottan a műsort.

Azt azonban ne felejtjük el, hogy a podcast az a tartalomfajta, amely az egyik legközelebbi viszonyt ápolja az élőbeszéddel, a beszélgetéssel. Emiatt aztán az is hibája lehet egy podcastnak, ha túlságosan formális, hivatalos, merev. Nem állítjuk, hogy kötelező a káromkodás, de tilosnak sem mondanánk: jogi korlátja biztos nincs, és ha amúgy a közönség és a műsorvezetők kultúrájában egyaránt jelen van, akkor a podcasttól sem idegen.

3.2. RÖGZÍTÉSTECHNIKA

Alapszabályként elmondható, hogy egy laptop és egy, a gagyinál csak kicsit jobb mikrofon, valamint néhány ingyenes szoftver és szolgáltatás már tökéletesen elegendő háttérrel ad egy remek podcast elkészítéséhez. Természetesen lehet rengeteg pénzért házi stúdiót építeni, és biztos hallatszík is vala-

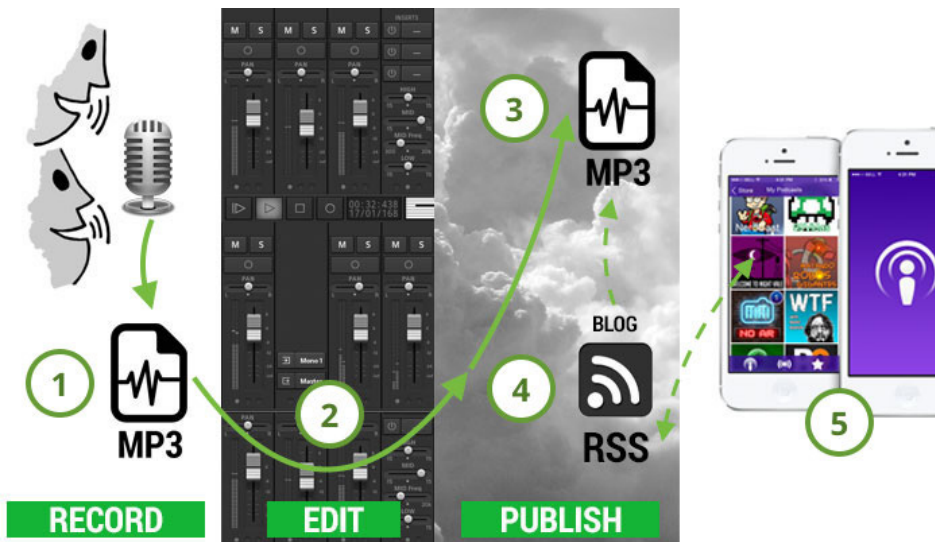
mennyire a minőségi különbség, de alapvetően nem ezen múlik a podcastok sikere. Ennek csak némileg mond ellent az a tény, hogy a különféle felmérésekben a podcastok megítélését befolyásoló szempontok között előkelő helyet foglal el a megfelelő hangminőség – amely valóban fontos, mert ha pl. egy adás túlzottan halk és egyszerűen nem hallható például a metrón utazva, vagy annyira zajos, hogy egyes részei nem érthetőek, az nyilván végzetesen elrontja az összhatást. Ugyanakkor a relatíve olcsó mikrofonok és a stúdióminőség között csak a leginkább igényes réteg hallja a különbséget. A következőkben a technika minimálfeltételeiről lesz szó.

3.2.1. A podcast workflow

Érdekes a lehető legegyszerűbb módon áttekinteni, milyen lépései vannak egy podcast elkészítésének, pontosabban mi kell ahhoz, hogy a beszélgetés ezek fülébe jusson el. Tényleg röviden:

1. készül egy MP3-ban rögzített beszélgetés, azaz egy hangfájl,
2. amelyet feltöltünk egy, ezt kiszolgálni (értsd: a lejátszáshoz szükséges módon küldeni) képes szerverre,
3. és készül még egy blogbejegyzés, amely értesíti a hallgatókat az új epizód elérhetővé válásáról,
4. ehhez a blogmotor maga elkészít egy új bejegyzést az ún. RSS-fájlban (amely a feliratkozók automatikus értesítését lehetővé tevő szabványosított fájl).

Ez minden. A hallgató megadja podcast appjának az RSS-fájl nevét (vagy a blogot, amely alapján az app kitalálja az RSS-t), ezt az app időről időre ellenőrzi, van-e benne új bejegyzés egy új epizódról. Ha van, az ott talált címről letölti az MP3-at, amelyet a hallgató immár bármikor elindíthat.

Először tehát rögzítjük az adást, ezt a felvételt utómunka segítségével végleges tartalmúra és minőségre alakítjuk, feltöltjük a szerverre, majd elkészítjük mellé az értesítésért felelős blogbejegyzést.

3.2.2. Felvétel

3.2.2.1. Mikrofon

Ez az egyetlen kötelező kütyü, természetesen a számítógép vagy okostelefon mellett. Elvileg az utóbbi eszközök is rendelkeznek beépített mikrofonnal, azonban ezek hangminősége a legritkább esetben elégséges a tiszta felvételhez. Kivételt jelenthetnek ezek alól a csúcstelefonokhoz adott headsetek mikrofonjai, de érdemes velük próbát tenni az éles bevetés előtt.

A mikrofonokat sok szempont szerint lehetne rendszerezni, de talán a leggyakorlatiasabb mód, ha a géphez való csatlakozási forma alapján soroljuk be őket. Amelyik 3,5 mm-es „jack” csatlakozóval (azaz analóg módon) kapcsolódik, azt ne használjuk, zajos felvételt készít. Ennél alig valamivel drágábbak az USB-n csatlakozó mikrofonok, ezek jelentik a tökéletes választást a számítógépes rögzítéshez. Az XLR csatlakozós profi stúdióeszközöket is lehet használni, ehhez azonban be kell szerezni egy XLR-USB átalakítót.

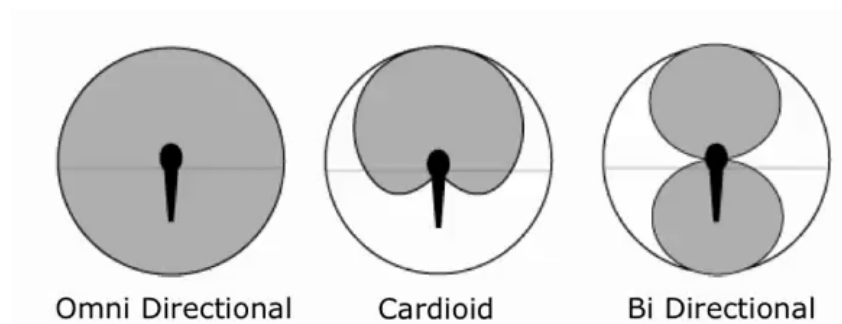
USB, XLR, jack

Ha elsősorban beszélgetést akarunk rögzíteni, egy húszezer forint alatti USB mikrofon már megfelelő minőséget ad, a következő árkategória pedig már több, mint elégséges megoldást nyújt. Ha zenét, éneket is felveszünk, az erre optimalizált mikrofonok némiképp drágábbak.

[Ebben a cikkben](#) tájékozódhatunk a jelen dokumentum készítésének idején elérhető, podcast céljára ajánlott, olcsóbb mikrofonokról. Általában igaz, hogy egy USB-csatlakozású, ismertebb márkájú, a legolcsóbbnál eggyel drágább eszközzel nem hibázhatunk. Jól jön, ha van a mikrofonon Mute (némító) gomb, és persze örül a vásárló, ha kap mellé állványt, zajszűrő szivacsot, de ezek nem életbe vágó kiegészítők.

Érdeemes megemlíteni a mikrofon úgynevezett iránykarakteristikáját. Ez a bonyolultnak ható elnevezés mindössze azt jelenti, melyik irányban milyen érzékeny a mikrofon. Angolul „pickup pattern” a kapcsolódó kifejezés.

A gömbkarakterisztika (omnidirectional) minden irányból egyformán vesz fel, ideális egy társaság közepén letenni. Ezzel szemben a vese-karakterisztika (cardioid) főleg egy irányból érzékeny, így a mikrofon háta mögül érkező zajokat kevésbé rögzíti.

A mikrofon használhatóságát számos kiegészítővel lehet növelni. A szivacs labda a szélzaj csökkentésére hivatott, a popfilter (harisnyával fedett karika a mikrofon előtt) a „p” és „k” hangok koppanó hangzását csökkenti (és védi a mikrofont a nyáltól), az állvány pedig az asztal mozgása okozta zajoktól kímél meg – ezek azonban már csak a tökéletességre törekvők fegyvertárába szükségesek, a „meztelen” mikrofon is elegendő egy jó felvételhez.

3.2.2.2. Rögzítő platform

A felvétel elkészítéséhez kell egy eszköz, amely digitálisan rögzíti a mikrofonból érkező jeleket. Ez több dolog is lehet: például egy diktafon, egy számítógép vagy egy okostelefon/tablet. A diktafon akkor jöhet szóba, ha elég jó minőségű, és minden érintett egy helyiségben, a diktafon körül található a felvétel pillanatában. Ha felmerül, hogy – számos podcasterhez hasonlóan – a műsorvezetők földrajzilag többfelé lehetnek, és a felvétel az interneten összekötve történik, akkor számítógépre vagy mobilra kell támaszkodni. Az utóbbi sem lehetetlen, de az egyszerűség kedvéért – némi általánosítással élve – jelentsük ki, hogy mobilon és tableten rögzíteni, utómunkázni és publikálni eléggé macerás, megkockáztatjuk: nem érdemes. Amíg számítógépre rengeteg eszköz, szoftver és erre kihegyezett, összetett megoldás áll rendelkezésre, addig ezeket mobilplatformokon úgy kell összevadászni, és sok kísérletezéssel összehangolni.

Maradjunk tehát a számítógépeknél, így a legegyszerűbb podcastot készíteni. A platform mindegy, a használt eszközök Macre, Windowsra és Linuxra egyaránt elérhetőek, ezen kívül már csak az internetkapcsolat szükséges.

Alapvetően még így is két irány lehetséges, aszerint, hogy egy helyben vagy interneten keresztül vesszük fel a beszélgetést. Ha mindenki ugyanott van, egy nagyjából tetszőleges hangrögzítő eszközre lesz szükség, mi ezek közül az Audacity audio editort ajánljuk, mert ingyenes, minden platformra elérhető, és a rögzítés mellett az utómunkára is ezt fogjuk használni.

Ha viszont az összejövetel csak virtuális lesz, valamilyen VoIP (voice-over-IP, azaz internetes telefon) programot használó megoldásra lesz szükség. Újra két megközelítést ajánlhatunk. A beszélgetőtársak Skype-on, Hangoutson vagy más videotelefonon hozzák össze a találkozót, és emellett mindenki a saját gépén futtat egy hangrögzítőt (pl. az [Audacityt](#)) – ezzel mindenki a saját hangját rögzíti, s az így résztvevőnként születő hangsávokat végül valaki összeszerkeszti Audacityben. Ez sokkal egyszerűbb, mint ahogy hangzik, de lehetnek hátrányai: ha valaki mobilról vesz részt, vagy nem tudja megoldani a nagy hangfájl továbbküldését a vágó számára, akkor kizáródik ebből a megoldásból, illetve ez így több munkát is igényel, mint a beszélgetés összes sávjának egyszerre való rögzítése.

Ehhez két út vezethet: vagy találunk egy olyan megoldást, amellyel a videotelefonálás hangját tudjuk rögzíteni, vagy egy erre kifejlesztett szolgáltatást használunk.

Időről időre születtek olyan megoldások, amelyekkel a Skype- vagy Hangouts-beszélgetést lehetett rögzíteni, ezek azonban vagy illegálisak, vagy megszűntek. A többszereplős videokonferenciák rögzítése mindig felvet privacy problémákat, a feddhetetlen fejlesztések pedig többnyire sokba kerülnek. Ráadásul ezek nem a helyben felvett hangsávokat rögzítik, hanem a hálózaton megutaztatott, digitálisan tömörített hangot, amely sokszor rossz minőségű. Ha valaki mégis erre az irányra szavazna, itt vannak a [Skype](#) vagy a [Hangouts](#) rögzítésére szolgáló megoldások, illetve egy példának álljon itt a [Callnote](#) webkonferencia-rögzítő eszköz linkje.

Vannak azonban olyan webes platformok, amelyek kifejezetten többszereplős beszélgetések, elsősorban a podcastok rögzítésére jöttek létre. Jelen írás születésekor érdemes kipróbálni a [Cast](#), [Ringr](#) és [Zencastr](#) szolgáltatásokat.

Ezen szolgáltatások lényege, hogy minden résztvevő hangját a saját gépén, tömörítés nélkül rögzíti, majd utólag, automatikusan fésüli össze és teszi letölthetővé a podcast gazdája számára.

Mi itt a Zencastrt mutatjuk be, mert a felvételen túl az utómunka egy részében is számíthatunk rá. A bemutató nagy részét rábizzuk magára a szolgáltatásra, itt elég, ha a lényegét mondjuk el.

Zencastr

A Zencastr résztvevőnként egy-egy sávon rögzíti a beszélgetést, miközben a podcasterek egymást is hallják a beépített nettelefon-szolgáltatás segítségével vagy egy külön futtatott VoIP megoldás (pl. Skype) használatával.

A felületen rendelkezésre áll néhány, a podcastkészítéshez hasznos funkció:

- időbélyeggel ellátott írott megjegyzéseket rögzíthetünk (pl. „ezt majd vágjuk ki”),
- a beszélők egy gomb megnyomásával jelezhetik a többieknek, hogy mondani szeretnének valamit, illetve
- előre feltöltött hangeffekteket szűrhatunk be a műsorba (pl. intro/outro, szignálok).

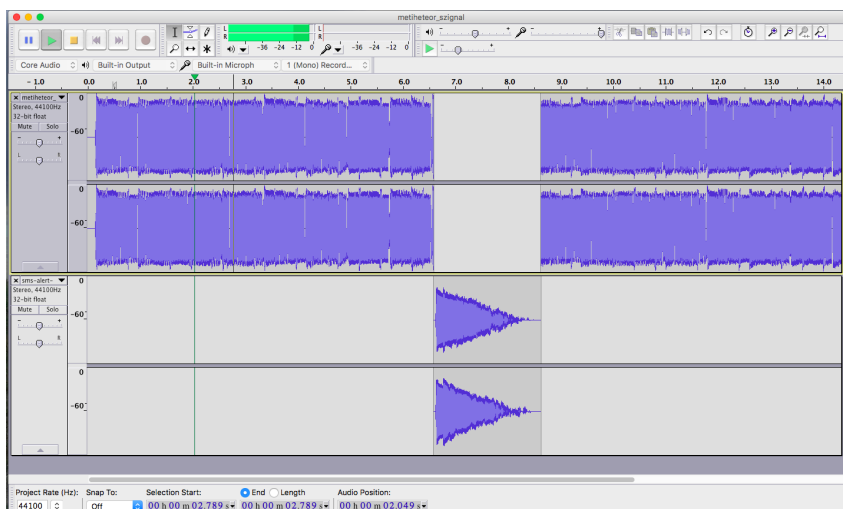
A vendégeknek nem kell regisztrálnia a belépéshez, azaz bárki megszólalhat a műsorban, akinek van egy böngészője.

A felvétel végeztével a szolgáltatás feltölti a felhőbe a résztvevőknél rögzített hangsávokat, és kérésre elvégzi az utómunkát: azonos felvételi szintet állít be sávokon, a beszélőtől különböző sávokat lehal- kítja, zajszűrést hajt végre, majd az egészet kívánságunkra egyetlen mono MP3-ban letölthetővé teszi. A felvétel sávonként is letölthető, így további szerkesztési munkákat is elvégezhetünk, pl. az egyszerre beszélést a kevésbé fontos sávok némításával, a felesleges részeket azok kivágásával kezelhetjük.

A Zencastr egyes funkcióiért (pl. utómunka) fizetni kell, az alapszolgáltatásban havi 8 óra felvétel fog- laltatik benne.

3.2.3. Utómunka (Audacity)

A diktafonnal felvett vagy akár Zencastrból letöltött hanganyag még nem adáskész, érdemes tartalmi- lag és hangminőség szempontjából is szerkeszteni. Ehhez egy hangszerkesztő (audio editor) progra- mot használunk. Javaslatunk a minden platformon elérhető, ingyenes [Audacity](#), de Windows-felhasz- nálók szokták szeretni a [Reaper](#), Mac tulajdonosok pedig a [Garage Band](#) ingyenes Apple-szoftvert. Az Audacity teljes körű bemutatására itt nem vállalkozunk, azt azonban érdemes tisztázni, hogy ez egy több hangsávot kezelni képes, azok egyenkénti szerkesztését és hangtulajdonságainak módosí- tását lehetővé tevő eszköz. A program alapelrendezése: egymás alatt jelennek meg a különálló hang- sávok, amelyek az adott felvétel grafikus megjelenítését mutatják, időrendben balról jobbra haladva. Az egyes hangsávok (trackek) bal széle jelenti tehát a felvétel nulladik másodpercét, a jobb széle pedig az utolsó pillanatot. Ez meghatározza az egyes hangsávok lejátszásának kezdetét és végét is: az egy- máshoz viszonyított kezdőpozíció elérésekor indul az adott hangsáv lejátszása, s az egyes sávok hori- zontálisan mozgathatók, ezzel befolyásolva a kezdési pontot.

Lejátszás

A lejátszás a szóköz billentyűvel indul és áll meg (vagy a bal felső sarokban található kezelőpulton vezérelhető). Ilyenkor egy függőleges vonal halad a hangsávokon balról jobbra, ezzel vizualizálva az éppen hallható pontot.

A lejátszás sebessége állítható.

Szerkesztés

A lejátszást és felvételt irányító bal felső kezelőpult mellett jobbra találhatóak az alapvető szerkesztési eszközök gombjai: a bal felső (szövegkurzort mintázó) bekapcsolásával kijelöléseket hajthatunk végre egy vagy akár egyszerre több hangsávban, az alsó sor középső jobbra-balra nyíl gombja pedig az egyes sávok mozgathatóságát szolgáló üzemmódot kapcsolja be.

Egy kijelölt sávrészletet törölhetünk (**backspace**), ekkor a sáv törölt részétől jobbra álló része balra húzódik, illetve törlés helyett némíthatunk is („silence audio”, **Ctrl/Cmd L**), ekkor a némított rész utáni hangok pozíciója a többi sávhoz képest nem változik. A törlést akkor használhatjuk, ha a teljes hanganyagból (az összes, párhuzamosan szóló sávból) hagyunk ki egy részt, különben felborul a sávok egymáshoz viszonyított pozíciója, azaz a szinkronitásuk. Ha pl. két sáv két beszélőt jelenít meg, és az egyik belebeszél a másik szövegébe, ne töröljük ezt a részt, hanem némítsuk, hogy megszólalásai egymáshoz viszonyított időpillanatai ne csússzanak el.

Darabolás

Egy sáv két részre vágható, s így a két fél külön-külön mozgatható vagy egymástól időben eltávolítható. Ha pl. egy szövegbe be akarunk szúrni egy hangeffektet, vágjuk ketté a beszúrási pontján a sávot, a jobb szélső (későbbi) részt húzzuk jobbra, és az így keletkező üres helyre illesszük be a kívánt effektet. A szétvágáshoz tegyük a kurzort a vágási pontra [kattintsunk oda a sáv belsejében], majd nyomjuk meg a **Ctrl/Cmd I** billentyűkombinációt, vagy válasszuk az Edit menüpontban a Clip Boundaries / Split parancsot.

A szétvágott sávdarabok összeilleszthetők az ugyanitt elérhető „Join” funkcióval, ehhez olyan kijelölést kell csinálni, amely lefedi az összeillesztendő darabok egy-egy részét.

Az egyes sávok hangerejét és térbeli pozicionálását (melyik fülünkben szóljanak) a sáv bal szélén található vezérlőfelületen lehet beállítani.

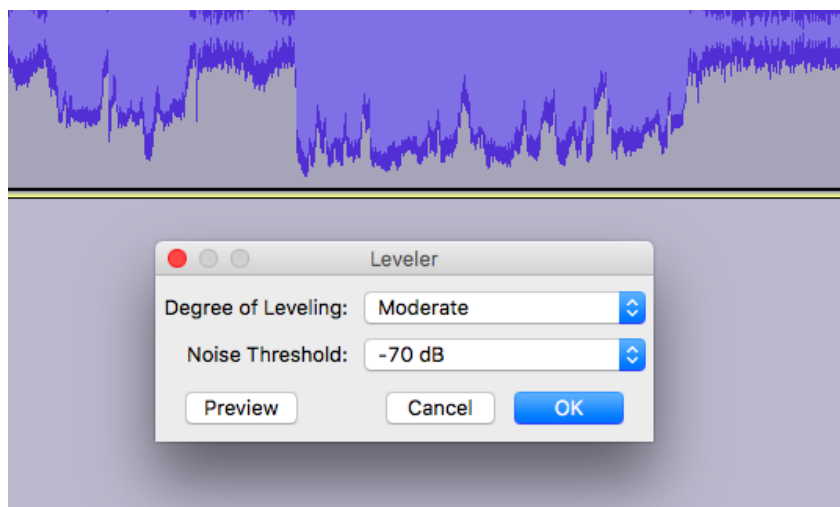
A felső csúszka a hangerő, alatta a sztereó pozicionálás

A sávok megjelenítésének nagyítása, kicsinyítése a jobb felső sarokban található gombokkal állítható be.

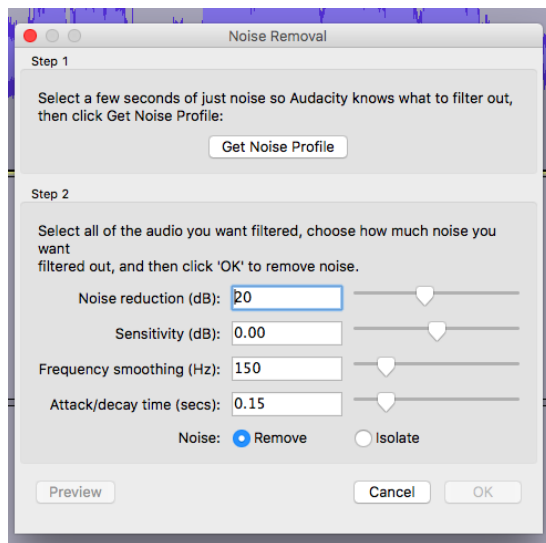
A podcastok szerkesztésének lépései

Ha ZenCastrrel dolgoztunk, a zajszűrést és a sávok hangerőszintjeinek egymáshoz való igazítását, beállítását már elvégezte a szolgáltatás, de saját felvételnél ezekkel törődnünk kell. A cél az, hogy a környezeti zajok (háttérzúgás, PC szellőztetésének zaja, a beszélők lélegzésének ismétlődő hangjai) minél kevésbé hallatszanak, illetve a sávok hangereje ne térjen el egymástól, és legyen elegendő a hangerő ahhoz, hogy egy metrón utazva is élvezhető maradjon a felvétel.

Ez utóbbi feladatot (azaz a különböző hangerejű sávok, az azonos sávon belüli halk és hangos részek kiegyenlítését, illetve a megfelelő hangerő kialakítását) az Audacity **Leveler** effektjére lehet bízni. Jelöljük ki az összes sávot (**Ctrl/Cmd A**), majd az Effect menüpont Leveler funkcióját indítsuk el. Kísérletezhetünk a beállításokkal: az első paraméter (Degree of Leveling) az effekt kiegyenlítő hatásának agresszivitását, a második (Noise Threshold) pedig azt állítja, mennyire emelje meg az általános jelszintet: -20dB esetén alig, -80dB-nél jócskán hangosítja az effekt.

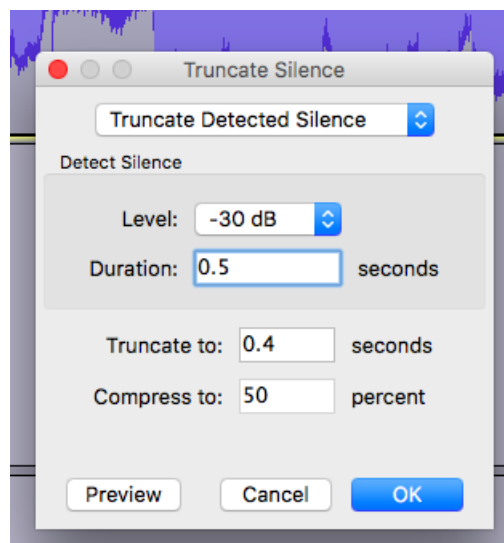

A zajszűrésre is van külön effekt, neve Noise Removal, és a háttérzajok kiszűrése a feladata. Ezt két lépésben kell megtenni: először ki kell jelölni a zajszűrni tervezett sávban (a zajszűrést sávonként külön-külön kell elvégezni!) egy olyan részt, ahol semmi más nem hallatszik, csak az alapzaj – tehát amikor nincs beszéd –, és az effekt indítása után megnyomni a Get Noise Profile gombot. Ezzel az effekt megtanulja, mit tekintünk mi zajnak. A következő körben innen kilépve jelöljük ki az egész sávot, majd újra elindítva az effektet nyomjunk az OK gombra. A zajszűrés megtörténik, az alapzaj mértéke csökken.

Szünetek

Még egy feladatot érdemes az Audacity effektjeire bízni, és erre akkor is szükség van, ha a Zencastr utómunka-funkcióját is használtuk. A hosszú csendek zavaróan hatnak egy podcastban, ugyanakkor egy podcaster egy kiadós ő-zés helyett inkább ezt használja, ha össze akarja szedni a gondolatait. Ezért érdemes egy „csendszűrést” végrehajtani a hanganyagban az Effect / Noise Removal funkció segítségével. Ne feledjük, hogy az effekt törli a szüneteket, azaz csak az összes sávon egyszerre szabad elvégezni a műveletet, hogy a beszélők szinkronja ne sérüljön.

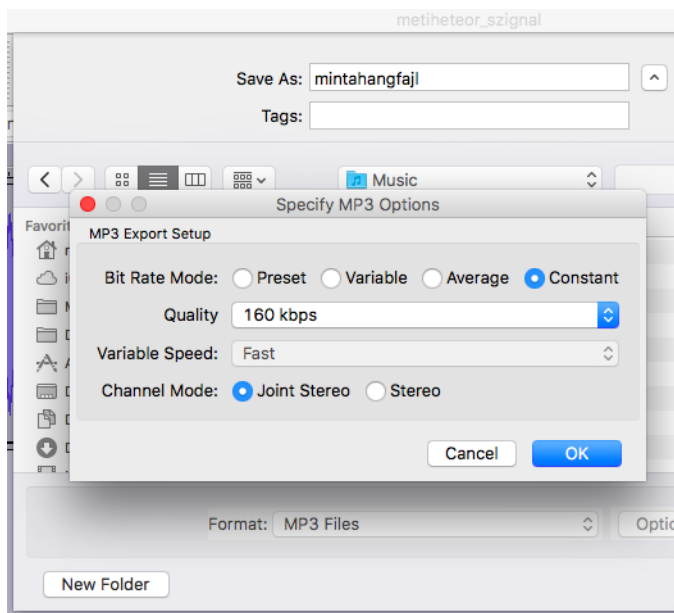

Tartalmi szerkesztés

Ezalatt egyrészt a felvétel nem hasznos részeinek (jellemzően a kezdést megelőző és az elbúcsúzást követő hangok, illetve esetleg az elrontott beszélgetésszakaszok) törlését, másrészt az esetleges egyéb hangzó anyagok (pl. audioeffektek, külön készült interjúk, zenerészletek stb.) beszúrását értjük. **Fontos**, hogy míg a törléseket (beleértve a szünetek automatikus törlését is) érdemes a hangminőséget érintő effektek használata előtt elvégezni, a más hangforrások (zenék, jingle-ök) beillesztését csak akkor csináljuk meg, ha a hang effektezésén már túl vagyunk. A fenti effektek ugyanis elsősorban beszédhang javítására vannak kihegyezve, a zenét elronthatják.

Exportálás

Ha mindennel készen vagyunk, elő kell még állítani a végső hanganyagot, amelyet majd feltölthetünk a megfelelő szerverre. Ehhez az Audacity Export audio funkcióját válasszuk az alábbi beállításokkal:

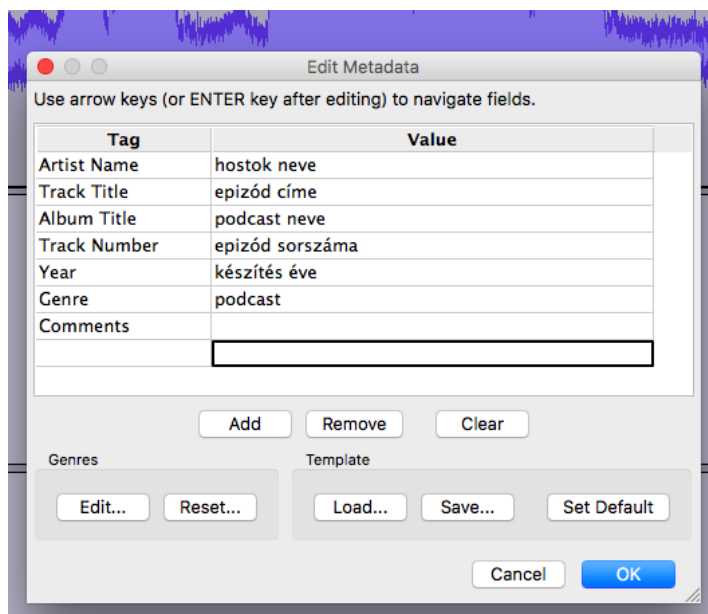
Az „Export audio...” File menüből való kiválasztása után az alsó Format választómező melletti Options gombbal hívható elő a fenti képernyő. Fontos, hogy az MP3 fájl „Bit Rate Mode”-ja Constant értékre legyen állítva, a minőség viszont egyéni mérlegelés kérdése – minél alacsonyabb bitrátát választunk, annál kisebb lesz az eredményül szolgáló MP3 fájl.

Megérkeztünk: van egy rögzített és mind tartalmilag, mind hangilag megfelelő adásunk a megfelelő MP3 fájlba kimentve. Közzétesszük?

3.2.4. +1: MP3 ID szerkesztése

Már csak egyetlen lépés van a közzététel előtt. Az MP3 fájl önmaga is kell hordozzon némi információt az epizódról ahhoz, hogy a podcastlejátszók ne csak egy üres oldalt mutassanak, miközben a hallgatók fogyasztják a tartalmunkat.

Ehhez egy MP3 ID editor kell. Logikus lenne, hogy mindezt az Audacityben intézzük, és valóban, erre van is lehetőség, sőt az Audacity az MP3 export végrehajtása előtt rákérdez a fájl adataira:

Egyetlen baj van ezzel a metódussal: az MP3 fájlba érdemes (erősen ajánlott) menteni egy 1400x1400 pixeles képet, amely a podcast logóját vagy esetleg az epizód „címlapját” tartalmazza, merthogy ez a kép fog megjelenni az összes listázóban, beleértve pl. az iTunesét. Ezt viszont az Audacityvel nem lehet megtenni. Ezért kell használni valami olyan eszközt, amellyel lehet szerkeszteni az MP3 fájlok ún. ID-ját, azaz metaadatait. Macre és Windowsra is ingyenesen érhető el pl. a [Kid3](#) segédprogram, amely alkalmas erre.

Ezzel tényleg kész az epizód a publikálásra!

3.3. KÖZZÉTÉTEL

Korábban csak közepesen bonyolult módozatok álltak a podcasterek rendelkezésére, amikor mások számára is elérhetővé akarták tenni a podcastjaikat. Mára azonban eléggé elterjedt a műfaj ahhoz, hogy önálló webes szolgáltatásokat legyen érdemes indítani a podcasterek kiszolgálására. Mivel ma már ingyen is használhatunk a podcast közzétételét lehetővé tevő megoldást, nem terheljük olvasóinkat a bonyolult kerülő utakkal, amelyek régebbi webes eszközöket (közszolgálati fájllarchívum, saját blogmotor) alkalmaznak, hanem csak a friss megoldásokat mutatjuk be.

3.3.1. Mi kell hozzá?

Ahhoz, hogy a podcastunk friss epizódja automatikusan megjelenjen a hallgatók lejátszójában, illetve olyan nagy podcastkönyvtárakban, mint a kvázi szabvány iTunes, több dologra is szükség van:

1. Az MP3 formátumú hangfájlt (amelyben az epizód maga található) fel kell tölteni az internetre egy olyan szerverre, amely képes a hallgatók számára elérhetővé tenni azt. Az olyan népszerű felhő-alapú fájl tárolók, mint pl. a Google Drive, a Dropbox vagy a Box.net például nem alkalmasak erre, míg mondjuk számos egyetemi webszerver vagy az Archive.org igen. Ugyanígy alkalmasak a saját szerverek (amelyeket havi párezer forintért bérelhetünk bármelyik hostingszolgáltató cégtől), illetve havi pár dollár ellenében a világ legnépszerűbb blogszolgáltatója, a Wordpress.com is.

-
2. Szükség lesz egy RSS fájlra, amelyről fentebb már sok szó esett: ennek az új epizód adataival való frissítése értesíti a feliratkozott eszközöket (iTunes-tól a kedvenc podcasthallgató appig), hogy itt az új epizód, le lehet tölteni az eszközre az MP3 fájlt.
 3. Érdeemes létrehozni valamilyen szöveges megjelenést is minden epizódnak, akár csak a podcastnak általában, hiszen ezzel válunk megtalálhatóvá a potenciális érdeklődők számára. A formátum lényegében egy blog, minden epizódhoz egy új bejegyzés tartozik, amelyben szerepelhet maga az adás egy mini MP3-lejátszó beillesztése segítségével, illetve jellemzően az epizód leírása röviden vagy éppen sok plusz infóval, képekkel.

Ha ennek a három követelménynek megfeleltünk (van egy weboldal, amelyről elérhető az MP3 fájl, továbbá ehhez az oldalhoz tartozik egy RSS), a podcastunk publikálásra került.

Bármilyen megoldást is válasszunk eme cél elérésére, az az RSS automatikus frissítését el fogja végezni helyettünk, így arra nincs több gondunk. Marad az MP3 feltöltése, valamint az epizód weboldalának megírása.

3.3.2. Podcasts.com

Jelenleg az egyetlen ingyenes és „minden egyben” megoldást a podcasts.com nyújtja. Itt regisztráció után létrehozhatjuk a podcast weboldalát, feltölthetjük az epizódok MP3 fájljait és leírásait, feliratkozhatunk az iTunes-ra, sőt még a PayPalal is össze tudjuk kötni az oldalunkat (ha pénzületi támogatásra ácsingóznánk).

A podcasts.com egyetlen hátránya, hogy csakis olyan webcímen lesz elérhető a műsoroldalunk, amelyet nem lehet kommunikálni, mert a cím végén valami bonyolult kód is megjelenik:

www.podcasts.com/podcastomneve-1ee0b3c8f

Ezt persze be lehet tenni egy Facebook posztba, megtalálja a Google is, de arra alkalmatlan, hogy szóban promózzuk, magyarul azt mondjuk egy ismerősnek: nézd meg a podcastunkat a podcastomneve.hu címen!

Azt persze lehet mondani, hogy keress rá a PodcastomNeve podcastra a podcasts.com-on, vagy a Google-ön, de azért ez nem tökéletes így. Ha ezt a kis kényelmetlenséget is meg szeretnénk oldani, ki kell nyitni a pénztárcát, hacsak egy résnyire is: regisztrálnunk kell egy saját domainnevet a podcast számára. Ha ez megvan, a podcasts.com oldalunkon részletes leírást kapunk, hogyan lehet odairányítani itteni oldalainkra új domainünket.

A domainregisztráció egy rövid és fájdalommentes művelet, és évi 2-3 ezer forintba kerül egy domainnév fenntartása.

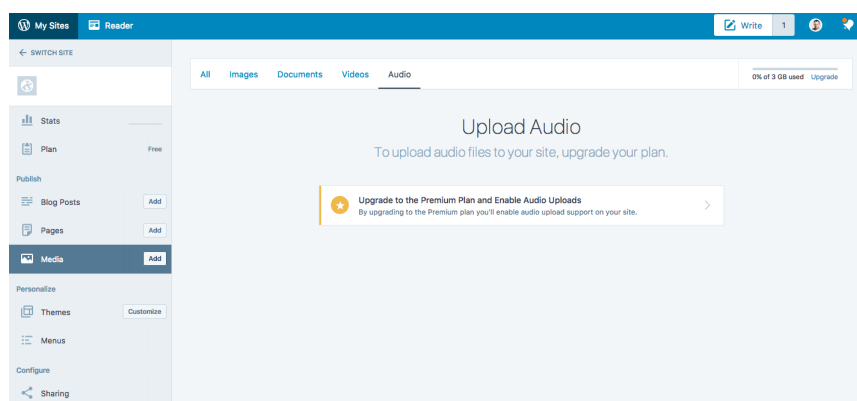
A podcasts.com-hoz hasonló szolgáltatásból immár több is van, ezek azonban fizetősek, viszont nagyon kényelmesek. Testre szabhatjuk a podcast oldal kinézetét, automatikus iTunes, PayPal és Patreon technikai támogatást kapunk, gyors működést és supportot ígérnek a pénzünkért. Aki kíváncsi, végigpróbálhatja az alábbi szolgáltatásokat (ezek közül számunkra a PodBean a legszimpatikusabb):

- [PodBean.com](https://podbean.com)
- [PodOMatic.com](https://podomatic.com)
- [Firesite.fm](https://firesite.fm)
- [Buzzsprout.com](https://buzzsprout.com)
- [Libsyn.com](https://libsyn.com)

3.3.3. Wordpress.com

A korábbiakból már kiderült, hogy a közzétételhez lényegében egy olyan blogszolgáltatásra van szükségünk, amely megengedi MP3 fájlok feltöltését, és képes kiszolgálni is azokat. A nagy blogmotorok (és itt nem a magyar szolgáltatókra gondolunk) ezt mind tudják, legfeljebb nem teljesen ingyen.

A Wordpress például, amely amúgy lehetővé teszi ingyen blog indítását, minden szempontból megfelel céljainknak, kivéve az MP3 fájlok kiszolgálását – ezt ugyanis csak havi 3,5 dolláros előfizetési díjért teszi lehetővé.

Minden egyéb szempontból a Wordpress tökéletes választás, különösen azoknak, akik számára otthomos a platform, vagy eleve itt tartják blogjukat, és ehhez szeretnék csatolni a podcastot.

3.3.4. Saját szerver

Elképzeltető, hogy valaki egy már létező webes felülethez szeretne csatlakozni (pl. egyetemi rádió, amely az egyetem honlapjáról érhető el, esetleg sajtótermék oldalain szeretnénk megjeleníteni az epizódokat) – ilyenkor alapvetően azt tanácsoljuk, hogy érdemes a rendszergazdához fordulni. Akinek nincs ilyen, vagy csak fontos számára a függetlenség minden külső webes szolgáltatótól, néhány vázlatpontban összefoglaljuk, mit kell tennie a saját szerverért:

1. [webhosting szolgáltatás](#) bérlése
2. blogmotor (pl. [Wordpress](#)) letöltése és telepítése a frissen bérelt szerverre – ehhez a webhosting-nak PHP és MySQL futtatását kell támogatnia
3. MP3-ak feltöltése FTP-n keresztül, ehhez FTP program (ingyenes) beszerzése
4. meg kell győződni arról is, hogy a bérelt tárhely elegendő lesz akár több éven át is a podcast MP3 fájlok kiszolgálására. (Ehhez tudnivaló: egy perc podcast nagyjából 1 MB fájl méretet foglal el, azaz egy heti egy órás podcast egy év alatt kb. 3 GB tárhelyet tölt meg.)

3.3.5 Archiválás

Bármelyik irányt is válasszuk, még egy jó tanács: érdemes az MP3 fájljainkat több példányban tárolni, azaz biztonsági másolatokat is létrehozni belőlük. Egyrészt logikus, hogy a saját gépünkön is meglegyenek, másrészt azonban megéri egy független webes szereplőt is keresni, akinél elvileg az idők végezetéig elérhetőek lesznek fájljaink. Mi ehhez az [Archive.org](#)-ot ajánljuk, amely nonprofit szervezet azt tűzte ki céljául, hogy lementse az egész internetet, és megőrizze az utókor számára. Ennek a magasztos célnak kellemes mellékterméke, hogy ingyenesen lehet korlátlan mennyiségben feltölteni szervereikre audiovizuális anyagokat, amennyiben a szerzői jogok rendben vannak.

4. MIN LEHET PODCASTOT HALLGATNI?

Lényegében bármin, ami képes MP3 fájlok lejátszására, azonban nem minden eszközön érdemes! Két képességet érdemes elvárni a podcasthallgatásra kihegyezett appoktól: automatikusan töltsse le, ha egy követett podcast új epizódot jelentetett meg, illetve jegyezze meg, hol tartunk egy epizód meghallgatásában. Ez utóbbi különösen azért jelentős elvárás, mert egy másfél órás podcastot sokszor csak több nekirugaszkodásra lehet meghallgatni, s nem lenne jó kézzel megkeresni minden újakezdésnél, hol tartottunk éppen.

Éppen ezért a podcasthallgatásra teremtett appokkal érdemes próbálkozni. Ezeket angolul „podcatcher” nével illetjük, így kell rájuk keresni az alkalmazásboltokban. Az iOS használóknak (iPhone, iPad) még erre sem muszáj figyelmet fordítaniuk, mert az eszköz használható podcatcherrel érkezik a gyárból, neve „Podcasts”, és teljesíti az alapelvárásokat. Aki azonban mégis többre vágyik, vagy Android telefont használ, az alábbiakkal érdemes próbálkoznia:

- **Pocket Casts** – Minden platformon elérhető ez a fizetős app, és ezek között szinkronizál is, azaz amire feliratkoztunk pl. az Android appban, azt elérjük a laptopunk böngészőjéből vagy az iPadünkről is. Magától képes a túl halk podcastokat felhangosítani, a hosszú hallgatásokat kihagyni, vagy éppen változtatni a lejátszás sebességét.
- **Player FM** (Android, iOS) – Kevesebb funkciót kínál, viszont ingyenes app, szintén minden főbb platformon elérhető, és minden lényegeset tud.
- **Podcast Addict** – Magyar nyelven is elérhető, rádióadásokat és MP3-at is lehet vele hallgatni, ráadásul ingyenes. Ez talán a legtöbb funkciót kínáló megoldás, amely egyszerre lehet előny és hátrány is – frusztráló lehet a még ki nem próbált lehetőségek végtelen tárháza.